

Teksten: Lucas 17: 11-19 en Jeremia 17: 5-10

Lieve mensen,

Wat is echt van gewicht in ons leven? De één zegt gezondheid, de ander een goed huis, de één vriendschap, de ander geluk, de één geld en de ander God.

Lucas voert ons vanmorgen naar wat uiteindelijk van gewicht is. Hoe dat zit, wil ik u graag vertellen.

Jezus beweegt tot aan de grens. Hij bouwt er geen muur, maar hij beweegt zich erop. Hij komt in een gebied waar de mensen anders zijn, waar ze niet zo strak volgens de Joodse regels leven. Daar wonen Samaritanen, de tweederangsburgers, de anders-geborenen, die Joden liever mijden dan ontmoeten.

Jezus loopt in een zeker dorp tien melaatsen tegen het lijf. Dat het er tien zijn is niet toevallig, want 10 mensen (minjan). zijn er nodig om sjabbath te kunnen vieren in de sjoel, de synagoge Ongehoord moet dat hebben geklonken. Niet te verteren. Die tien zijn nodig om op sabbat het leven en de gemeenschap te vieren. Zolang hier tien of meer dan tien gemeenteleden komen... Als God Abraham vertelt dat hij Sodom wil verdelgen, dan pleit Abraham voor behoud van de stad en zegt God: Als er nog tien rechtvaardigen zijn, dan... Ja, dan spaar ik Sodom...

Een raadsel... Een vrouw uit het Oude Testament. Haar naam is onbekend. Haar doodskleed is in iedere keuken bekend. Wie is deze vrouw?

De vrouw van Lot. Zij verandert in een zoutpilaar, omdat zij omkijkt en haar ogen lonkten naar het kwaad, naar Sodom en Gomorra, zinnebeelden van wat kwaad is in de ogen des Heren...

Terug naar deze tien melaatsen. Ze lopen daar melaats te zijn en dan zien ze Jezus en roepen niet zoals het hoorde 'onrein, onrein' als waarschuwing dat ze eraan kwamen, zodat ieder kon wegduiken... maar, staat er: *zij roepen van verre: Jezus, meester, ontferm u over ons*. Dat is de liturgie van melaatsen. Dat is hun kyrie. Om ontferming vragen betekent in de kern: maak ons vrij... help ons los te komen van wat als een gewicht op ons drukt, van wat aan ons vreet of van wat ons beklemmt, kortom, van wat ons ziek maakt...

Om een stap verder te zetten, en het gewicht van dit verhaal voor ons leven te proeven, moeten we ons nu afvragen: Wat is Bijbelse melaatsheid eigenlijk? Algemeen wordt aangenomen dat het hier om lepralijders gaat. Hier loopt 'een kolonne des doods', schrijft Nico ter Linden. En hij volgt: 'Het gaat om

mensen die lijden aan allerlei huidziekten. Men dacht vroeger dat het eigen schuld was, en besmettelijk. Die twee zaken zorgden ervoor dat melaatsen outcasts waren. 'Uit de gemeenschap jullie, ga naar de buitengebieden, buiten de stadsmuren.' Melaatsheid was een enge ziekte...'

Toch denk ik dat we zo niet doordringen tot het hart van de Bijbelse melaatse. Dat we deze dan te veel vastleggen in een medisch ziektebeeld. En dat we zelf dan prettig buitenspel blijven. Maar dit verhaal gaat ook over ons. En dat komen we op het spoor als we de betekenis van deze melaatsheid in het woord zelf zoeken. Dat heb ik gedaan, en dan verrast me de eigenlijke strekking: 'dat waar het boze uitspruit. Daar waar het kwade de kop opsteekt, zich laat zien.'

Nu hebben de woorden in de Bijbelse taal een kern, en als we in de kern van het woord voor melaats (tsora-ath) doordringen zien we dat het betekent: leed, star, druk en zwaar-zijn. Het leven wordt zwaar waar het boze de kop opsteekt. Melaats staat in de Bijbel voor wat als een gewicht op mensen drukt, en wat ons leven zwaar maakt. Dat kan over de huid gaan, maar dat kan ook over de geest gaan, bijvoorbeeld over depressie. Of dat kan pesten zijn op het werk, of spanning in gezinnen, of een zieke relatie. Je beeld van jezelf kan als een gewicht op je drukken. Dat kan door de tijdsgeest komen of door sociale media.

Waar het in de bijbel om gaat is dit: hoe kunnen we dat op ons leven drukkende gewicht opheffen? Zo, dat we er vrij van komen, genezen? Een gewichtheffer oefent om het gewicht van de halter boven zichzelf uit te tillen. Wat een gewichtheffer eigenlijk doet, is steeds weer dat wat op hem drukt boven zichzelf uittillen. Hij doet dat lichamelijk, maar tegelijk oefent hij zich er ook in om het geestelijk zware op te heffen. Hij tilt alles omhoog. Boven zichzelf uit. En dan... laat hij het vallen... de prestatie schenkt hem de voldoening, dat lucht op en maakt lichter van binnen...

Ik ken een gewichtheffer, die ooit was begonnen aan gewichtheffen omdat hij letterlijk te zwaar was, en misschien werd hét hem ook wel te zwaar. En door het gewichtheffen verhief hij zich boven zijn overgewicht en boven zijn doelloosheid. Zijn gewichtheffen vraagt discipline, onthouding, een offer dus. En juist dat bevrijdt hem...

In het verhaal gaat het ook om bevrijding van dat wat drukt, wat zwaar is om te dragen. In het verhaal hopen de melaatse mannen dat Jezus hen optilt, het zware van hen wegneemt. Als ze hem zien, schreeuwen ze van verre *kyrieleison*. En Jezus doet iets buitengewoons, hij verlegt de grens. Hij mijdt niet, maar treedt in relatie met de tien onreinen. Hij ziet hen aan met de ogen

van God, ogen die liefhebben en ontfermen. Dat is op zich al genezend - verheffend. Jezus spreekt hen toe en doorbreekt daarmee het taboe: *Trek uit en ga naar de priester*. Dat mag nou juist niet – weer is Jezus grensverleggend. En hij gaat nog verder: in Jezus ogen zijn de tien nu al genezen. Je gaat namelijk naar de priester om te laten controleren of je schoon en rein, dus genezen bent. Hun vertrouwen is hun genezing, vertelt Jezus ons hiermee, ons vertrouwen is onze genezing. Vertrouw. Dat wat je zwaar maakt, hoort in wezen niet bij jou..

Hoe worden die melaatsen hier beter...? Let nu goed op. Want dit is van gewicht en tegelijk zo lichtvoetig. Ze gaan naar de priester, en in het gaan worden ze gereinigd. In het gaan verandert angst en verstoting uit het leven in vertrouwen en durf. Jezus zegt het letterlijk zo: *je vertrouwen heeft je bevrijd*.

Zo geldt dat ook nu: vertrouw op je diepere stem, je weten ... Niet angst is leidend, maar vertrouwen. Leef, steeds weer. Vertrouwen geneest telkens weer. Ik las het deze week nog ergens. In het leven draait eigenlijk maar om twee stromen: om liefde en vertrouwen.

Hoe behandelt de priester de melaatsen? Wat doet hij? Zijn ze er eigenlijk wel geweest? We weten het niet. Wat we wel weten? Eentje keert terug, want die ziet dat hij genezen is. Bijbels gezond zijn is meer dan afwezigheid van ziekte of kwalen, druk of last. Het is leven vanuit de levensbron, die in ons stroomt, door ons heen stroomt. En bij die bron staan, zoals in Jeremia staat, als een boom aan stromend water met zijn wortels daarin groeiend. Zo'n mens laat zich niet belasten door alles wat de wereld dicteert, wat anderen zeggen of denken. Deze mens vertrouwt op God met een innerlijk weten.

Negen zien dat niet. Zo eenvoudig kan genezing toch niet zijn? Eén ziet het en gaat terug naar Jezus en dan staat er:

Met grote stem verheerlijkt hij God.

En nu komt het gemeente, waar het heel deze tekstreis om gaat: om dat woord verheerlijken. Zoek je op wat dat woord betekent, dan staat er: van gewicht zijn.

Wij verheerlijken God, wij kennen Hem gewicht toe. Hoe meer gewicht wij God toekennen, des te lichter wij zelf worden. En zo komen wij met deze ene Samaritaanse melaatse terug bij Jezus, die elders zegt: mijn last is ligt en mijn juk zacht.

Het is een wonderlijke route die het gewicht vanmorgen aflegt in dit verhaal, en in ons leven. Het verplaatst zich van ons naar God. Verheerlijken is gewicht

toekennen. God, als hoogst gewichtige, neemt op zijn beurt alle last op zich, hij neemt het gewicht over, en wij zijn vrij.

Hoe dat kan? Als we ons aan God en het leven toevertrouwen en luisteren, steken we goed in ons vel, krijgt het melaatse, het boze dat in en om ons tiert geen grip op ons, want wij zijn verbonden met God en God met ons. En in ons hart stroomt dankbaarheid en een helder weten:

... Je vertrouwen heeft je gered.

Amen